

- ۱ بین انسان‌ها و موجودات طبیعی تفاوت‌های ..... وجود دارد.
- ۲ انسان در دیگاہ پوزیتیویستی، چگونه موجودی دانسته می‌شود؟
- ۳ ماشین و بدن انسان براساس چه قوانینی عمل می‌کنند؟ و چگونه می‌توانیم این پدیده‌ها را کنترل کنیم؟
- ۴ رونق اقتصادی و نظم اجتماعی آمریکا بعد از جنگ جهانی دوم، موجب شد چه عاملی مورد توجه جامعه‌شناسان آمریکایی قرار گیرد؟
- ۵ بی‌نظمی اجتماعی جوامع اروپایی در قرن ۱۸ میلادی، موجب مطرح شدن چه نظریاتی از سوی جامعه‌شناسان اروپایی شد؟
- ۶ از نظر جامعه‌شناسان پوزیتیویستی، جوامع از چه عناصری تشکیل شده و چگونه در کنار هم قرار گرفته‌اند؟
- ۷ منظور از پویا بودن «نظام اجتماعی» چیست؟
- ۸ «ساختار اجتماعی» را تعریف کنید.
- ۹ قواعد اجتماعی از طریق ..... با هم مرتبط و سازگار می‌شوند.
- ۱۰ چه زمانی در جامعه، حوادثی خلاف قواعد رخ می‌دهند؟
- ۱۱ نظم اجتماعی نتیجه چیست؟
- ۱۲ هر عبارت به کدام ویژگی جامعه‌شناسی تبیینی اشاره دارد؟
الف) پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی (.....)
ب) پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی (.....)
- ۱۳ در رویکرد جامعه‌شناسی تبیینی تفاوت میان جوامع چگونه است؟

۱۴

هر عبارت بیان‌گر چه مفهومی است؟
الف) ارتباط میان پدیده‌های اجتماعی (.....)
ب) جامعه‌شناسان از دید یک فرد غریبه به موضوعات روزمره اطراف خود نگاه نمی‌کنند. (.....)

۱۵

مسیر رشد و پیشرفت جوامع از دیدگاه جامعه‌شناسان پوزیتیویست چگونه است؟

۱۶

بیشک انسان نیز مانند موجودات طبیعی، ویژگی‌های مادی و حسی دارد. به همین دلیل در برخی موارد بر زندگی انسان‌ها و موجودات طبیعی، قوانین مشترکی حاکم است. ما با شناسایی این قوانین، قدرت دست‌کاری در آن‌ها برای بهبود بخشیدن به آن‌ها را به دست می‌آوریم. ولی بین انسان‌ها و موجودات طبیعی تفاوت‌های بنیادی نیز وجود دارد. الف) به نظر شما چه تفاوت‌های مهمی میان جامعه و موجودات طبیعی وجود دارد؟
ب) آیا این ویژگی‌های متفاوت را می‌توان با روش علوم طبیعی توضیح داد؟ آیا این تفاوت‌های بنیادی، رویکردهای دیگری را برای توضیح نظام اجتماعی ضروری نمی‌سازند؟

۱۷

گاهی تغییر در یک پدیده‌ی اجتماعی با تغییر در پدیده‌ی دیگر همراه است. این دو پدیده را «هم‌تغییر» می‌گویند. یعنی می‌توان تغییرات یکی از آن‌ها را به کمک تغییرات دیگری توضیح داد. برخی از این هم‌تغییری‌ها قابل مشاهده‌اند و می‌توان آن‌ها را با روش کمی و آماری مطالعه کرد.
به نظر شما آیا میان بیکاری در کشور و عواملی مانند میزان دانش و مهارت دانش‌آموختگان مدارس و دانشگاه‌ها، رکود اقتصادی، ناتوانی اقتصاد در ایجاد شغل و واردات بی‌رویه رابطه‌ای وجود دارد؟ آیا این روابط را می‌توان مشاهده و با روش‌های کمی مطالعه کرد؟

۱۸

الف) شما وضعیت قانون‌گرایی و قانون‌گریزی در جامعه‌ی ایران را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ ب) آیا زندگی اجتماعی فقط با قوانین رسمی سامان می‌یابد یا قواعد دیگری هم وجود دارند؟ آیا می‌توانید برخی از این قواعد غیررسمی را نام ببرید؟

۱۹

جامعه‌شناسی پوزیتیویستی در مورد پیشرفت جوامع چه دیدگاهی دارد؟

۲۰

جامعه‌شناسی پوزیتیویستی در مورد انسان چه دیدگاهی دارد؟

۲۱

«تصور جامعه هم‌چون طبیعت» در جامعه‌شناسی پوزیتیویستی، چه پیامدی برای ما دارد؟

۲۲

انسان در مقابل قوانین طبیعی از چه اختیاری برخوردار است؟

۲۳

منظور از این‌که جامعه‌شناسی پوزیتیویستی الگو و روش خود را از علوم طبیعی می‌گیرد، چیست؟

۲۴

الگوی جامعه‌شناسی پوزیتیویستی چیست؟

۲۵

جامعه‌شناسی پوزیتیویستی چه تصویری از جامعه و نظم اجتماعی داشتند؟

جامعه‌شناسان در شناختن نظم اجتماعی به کدام پرسش‌ها توجه می‌کنند؟

۲۶

نظم اجتماعی چگونه برقرار می‌شود؟

۲۷

کدام عامل باعث می‌شود که قادر به مشاهده نظم نباشیم؟

۲۸

چرا ما بی‌نظمی را بیش‌تر می‌بینیم و نظم را مشاهده نمی‌کنیم؟

۲۹

جای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.

۳۰

الف) انسان‌ها با تولد و ورود به جهان اجتماعی در مجموعه‌ای از آگاهی‌ها و دانش‌ها سهیم می‌شوند به این نوع از دانش، ..... می‌گویند.

ب) جامعه‌شناسی انتقادی بیش‌تر از جامعه‌شناسی تفهیمی از ..... فاصله گرفت.

ج) در زندگی ما انسان‌ها نظم‌های پنهان وجود دارد که با هنر ..... می‌توان آن‌ها را کشف کرد.

د) تنها راه تأثیر گذاردن بر اراده‌ی دیگران و به خدمت گرفتن فعالیت ارادی آن‌ها، ..... است.

۱ بنیادی

۲ انسان در دیدگاه پوزیتیویستی، صرفاً یک موجود طبیعی پیچیده‌تر از سایر موجودات طبیعی دانسته می‌شود. در حالی که انسان‌ها با موجودات طبیعی، تفاوت بنیادی دارند.

۳ براساس قوانین طبیعی عمل می‌کنند. طبیعت بیرون و مستقل از ماست. تلاش برای شناخت قوانین طبیعت به هیچ وجه این قوانین را تغییر نمی‌دهد. ما فقط می‌توانیم این قوانین را بشناسیم و با استفاده از علوم طبیعی، در پدیده‌هایی مانند ماشین و بدن، تغییراتی ایجاد نماییم و آن پدیده‌ها را کنترل کنیم.

۴ پس از جنگ جهانی دوم، رونق اقتصادی و نظم اجتماعی آمریکا که از پیامدهای ویرانگر جنگ در امان مانده بود، سبب شد تا بار دیگر تصور عمل کردن جامعه همانند یک ماشین پیشرفته مورد توجه عده‌ای از جامعه‌شناسان آمریکایی قرار گیرد.

۵ بی‌نظمی اجتماعی جوامع اروپایی در قرن ۱۸ میلادی، باعث شد تا این جوامع به دنبال راه چاره‌ای برای بازگرداندن نظم به جامعه باشند. موفقیت علوم طبیعی در شناخت و کنترل طبیعت، در این بی‌نظمی اجتماعی قابل توجه بود. از این رو عده‌ای از جامعه‌شناسان اروپایی نظریاتی مطرح کردند و در آن نظریات بر یکسانی نظم اجتماعی و نظم طبیعی تأکید نمودند و نتیجه گرفتند جامعه را می‌توان با همان روش‌های علوم طبیعی شناخت و کنترل کرد.

۶ از نظر آن‌ها جوامع از انسان‌ها، نهادها، سازمان‌ها، ساختمان‌ها، خیابان‌ها، خودروها و بسیاری از عناصر دیگر تشکیل شده‌اند که با نظمی خاص در کنار هم قرار گرفته‌اند.

۷ منظور از پویا بودن نظام اجتماعی این است که بخش‌های مختلف آن بر یکدیگر اثر می‌گذارند و از یکدیگر اثر می‌پذیرند. نظام اجتماعی هم می‌تواند در خود تغییراتی به وجود آورد و هم می‌تواند در محیط خود تغییراتی ایجاد کند.

۸ ارتباط میان پدیده‌های اجتماعی، ساختار اجتماعی نامیده می‌شود. ساختار اجتماعی چگونگی رابطه و پیوند میان پدیده‌های اجتماعی مختلف است.

۹ ساختار اجتماعی

۱۰ نظم اجتماعی در نتیجه قواعدی که ما انسان‌ها برای با هم زندگی کردن پذیرفته‌ایم، برقرار می‌شود، اما گاهی دیگران مطابق انتظار رفتار نمی‌کنند و حوادثی خلاف قواعد رخ می‌دهند.

۱۱ نظم اجتماعی در نتیجه قواعدی برقرار می‌شود که ما انسان‌ها برای با هم زندگی کردن پذیرفته‌ایم. (ص ۲۱)

۱۲ الف) روش جامعه‌شناسی تبیینی (ب) هدف جامعه‌شناسی تبیینی (ص ۲۷)

۱۳ تفاوت کمی (ص ۳۰)

۱۴ الف) ساختار اجتماعی (ص ۲۳) (ب) آشنایی‌زدایی (ص ۲۱)

۱۵ همه‌ی جوامع مسیر یکسانی به سوی پیشرفت طی می‌کنند و از جوامع ساده به پیچیده تبدیل می‌شوند. (ص ۲۹)

الف) انسان‌ها از قدرت تفکر و پیچیده‌ترین زبان ارتباطی بهره‌مندند. کنش‌های انسانی آگاهانه، هدفدار، ارادی و معنادار است. به واسطه کنش اجتماعی، انسان‌ها پدیده‌های اجتماعی را ایجاد کردند. این ویژگی‌ها باعث تفاوت‌های بنیادی بین انسان‌ها و موجودات طبیعی می‌شوند در نتیجه، جوامع انسانی برخلاف جهان موجودات طبیعی از تنوع و تفاوت زیاد برخوردار است و می‌تواند به وسیله انسان‌ها تغییر نماید.

ب) بله. روش‌های علوم طبیعی که محدود به روش حسی و تجربی است نمی‌تواند تمام ابعاد کنش اجتماعی انسان را مورد توجه قرار دهد. در نتیجه درک مفهوم نظم اجتماعی در جوامع انسانی، نیاز به مطالعه با روش‌های تحقیق متعدد (کمی و کیفی) دارد.

میزان بیکاری و عوامل نام برده شده در سؤال مانند میزان مهارت دانش‌آموختگان، رکود اقتصادی و ... قابل اندازه‌گیری هستند. در نتیجه می‌توان ارتباط آن‌ها را با روش‌های کمی و آماری مورد مطالعه قرار داد. اگر حالت‌های زیر را فرض بگیریم می‌توانیم ادعا کنیم بین پدیده‌ها هم‌تغییری وجود دارد. به طور مثال:

با کاهش رکود اقتصادی، میزان بیکاری کاهش می‌یابد.

با افزایش واردات بی‌رویه، میزان بیکاری افزایش می‌یابد.

با افزایش میزان دانش و مهارت دانش‌آموختگان، میزان بیکاری کاهش می‌یابد.

نکته: هم‌تغییری به معنای هم‌بستگی بین پدیده‌های اجتماعی است. به طور مثال اگر دو متغیر اجتماعی با هم افزایش یابند یا با هم کاهش یابند (هم‌بستگی مستقیم) یا با افزایش یکی، دیگری کاهش یابد (هم‌بستگی معکوس) می‌توان از هم‌تغییری صحبت کرد.

الف) قانون‌گریزی یکی از مسائل اجتماعی جامعه ایران است که در سطوح مختلف (نظام اجتماعی - کنش اجتماعی) قابل مشاهده است. اگر چه نهادهای رسمی جامعه‌پذیری مانند آموزش و پرورش به آموزش قانون‌گرایی توجه دارند اما این مساله به عوامل متعددی مرتبط است مانند: ضعف کنترل اجتماعی، بی‌اعتمادی اجتماعی، ناسازگاری قوانین، عملکرد نظام سیاسی و ...

ب) ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی می‌توانند در قالب عرف، سنت، رسوم اجتماعی، مناسک و ... نمودار شوند.

همه جوامع، مسیر یکسانی به سوی پیشرفت طی می‌کنند و از جوامع ساده به جوامع پیچیده تبدیل می‌شوند.

جامعه‌شناسان پوزیتیویست که می‌خواستند انسان را بر جامعه مسلط کنند، او را مغلوب جامعه ساختند. انسان در دیدگاه پوزیتیویستی، صرفاً یک موجود طبیعی پیچیده‌تر از سایر موجودات طبیعی دانسته می‌شود.

الف) در آن صورت ما فقط می‌توانیم از دانش‌های ابزاری خود استفاده کنیم و جامعه و پدیده‌های اجتماعی را بشناسیم، اما قادر نخواهیم بود، تغییری بنیادین در جامعه به وجود آوریم.

ب) نظم اجتماعی بیرون و مستقل از ما خواهد بود و فقط باید خود را با آن تطبیق دهیم و سازگار کنیم.

پ) یکسان دانستن طبیعت و جامعه، انسان‌ها را به پیچ و مهره‌های نظم اجتماعی تقلیل می‌دهد.

ما فقط می‌توانیم این قوانین را بشناسیم، سپس با استفاده از علوم طبیعی و تا جایی که قوانین طبیعی به ما اجازه می‌دهند، در طبیعت و پدیده‌هایی مانند ماشین و بدن که براساس قوانین طبیعی عمل می‌کنند، تغییراتی ایجاد نماییم و آن پدیده‌ها را کنترل کنیم.

جامعه‌شناسان پوزیتیویست معتقد بودند، همان‌طور که فرمول‌های فیزیک می‌توانند نظم میان اجزای یک خودرو را نشان دهند، جامعه‌شناسی نیز باید بتواند به فرمول‌هایی برای توضیح نظم اجتماعی دست پیدا کند و همان گونه که علوم طبیعی شناخت و کنترل طبیعت را برای ما ممکن ساخته است، جامعه‌شناسی نیز باید شناخت و کنترل جامعه و برقراری نظم اجتماعی را ممکن سازد.

۲۵ الف) شباهت‌های جامعه و پدیده‌هایی هم‌چون ماشین و بدن انسان را برجسته می‌کنند.

ب) نظم جامعه را همانند نظم میان اعضای بدن یا اجزاء ماشین می‌دانند.

پ) جوامع از انسان‌ها، نهادها، سازمان‌ها، ساختمان‌ها، خیابان‌ها، خودروها و بسیاری از عناصر دیگر تشکیل شده‌اند که با
نظمی خاص در کنار هم قرار گرفته‌اند، همان‌طور که بدن و ماشین از اجزایی تشکیل شده‌اند که با نظم خاصی در کنار
هم قرار گرفته‌اند.

۲۶ قواعد و هنجارهای با هم زندگی کردن چگونه به وجود می‌آیند؟ چگونه دوام می‌آورند؟ چگونه تغییر می‌کنند؟

۲۷ نظم اجتماعی در نتیجه قواعدی برقرار می‌شود که ما انسان‌ها برای با هم زندگی کردن پذیرفته‌ایم.

۲۸ عادت کردن به آن

۲۹ زیرا به نظم عادت کرده‌ایم.

۳۰ الف) دانش عمومی (ص ۳) (۰/۵)

ب) علوم طبیعی (ص ۱۶) (۰/۵)

د) جلب تبعیت (ص ۵۶) (۰/۵)

ج) آشنائزایی (ص ۲۱) (۰/۵)